

Forfatter: Langebek, Jacob

Titel: BREV TIL: Deichman, Carl FRA: Langebek, Jacob (1755-12-20)

Citation: Langebek, Jacob: "BREV TIL: Deichman, Carl FRA: Langebek, Jacob (1755-12-20)", i *Breve fra Jacob Langebek*, GYLDEN DALSKKE BOGHANDEL., s. 230. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002054457-000-shoot-L0020544570000112.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Breve fra Jacob Langebek

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Langebek, Jacob, *Breve fra Jacob Langebek,*

20. December 1755.
TIL CARL DEICHMAN.

Velædle og Velbyrdige,
Høitærede Hr. Cancelli Raad.

Med forige Post havde ieg den Fornøielse at bekomme Hr. Cancelli Raadens seneste Brev af 3. huius, og fandt det samme af den curiositet, at ieg i Mandags tog det med i Videnskabernes Societet, og forelæste det Hans Excellence og de andre Herrer, som alle anhørde Indholden med besønderlig Paaagtning, og holdte de meddelte Tildragelser værde at blive videre bekiendte¹. Hvorefter ieg har gjort en Extract af Brevet, og sendt i Bogtrykkeriet til at settes i den lærde avis, dog uden at anføre Hr. Cancelli Raadens raisonnement. Lustitz Raad Carstens begierede og Copie af mig, som ieg gav ham til Lustitz Raad Cronhielm at indføre i de Holsteiniske Anzeigen². Ligeledes har ieg i et s. 231 Brev til Secreterer Wargentini¹ indberettet disse Hændelser til Videnskabs Academiet i Stokholm. Ieg behøver nu ikke at melde noget til Hr. Cancelli Raaden om Aarsagen til disse rare phænomena, i sær hvad de ferske Søer angaaer, siden alle Gazetter desværre har berettet os det forfærdelige Jordskælv, som den 1. Nov. i saa mange Lande, fornemlig i det ulyksalige Portugal, har efterladt de jammerligste Virkninger. Vi fattes endnu alt for mange og sikre Efterretninger, at kunne gjøre os noget ret Begreb, hvorledes det er tilgaaet og nu staaer til enten paa det ene eller andet Sted. Men at store Ulykker ere skete, og at Naturforskere har faaet nok for et Aar eller to at tænke paa, det er vist. Det, som meget undrer mig, er, om ingen Bevægelse skal være merket i Belt og Øresund. En god Ven fra Sverige reiste samme Dag d. 1. Nov. fra mig til Søes over til Landskrone, og formedelst det gandske stille Veir laae hele Dagen paa det Farvand, men har ikke skrevet om andet end det stille blik, som holdt dem saa længe, inden de kunde naae Skaane. Ieg erindrer ellers en Tanke, som Biskop Pontoppidan, da han engang strax efter de første Tidender fra Holsten og Holland besøgte mig, yttrede sig med, nemlig at man med det første vilde faae at høre, at nogensteds noget Stykke Land maatte være gaaet til Grunde². Det var ikke godt, alle prophetier skulde blive saa sande. Ellers roulerer her Spaadomme nok, som ikke ere værdt at agte paa. Imidlertid ere der dog de af dem, som iblandt Almuen, i sær udi Marsklandene, drage onde Følger nok efter sig. Skulde Hr. Cancelli Raaden fra andre Steder i Norge have faaet flere slige Beretninger, eller og fremdeles faaer høre nogen anden merkværdig Tildragelse, beder ieg, Han er saa god at optegne dem enten til mig eller nogen s. 232anden, som ville gjøre dem bekiendte for publico. Og det var at ønske, at mange heri vilde følge Cancelli Raadens exempel; thi det er just af Observationers Mængde allevegne fra, Physici skal reglere deres Betragtninger. Fra Island frygter man ad Aare at høre slette Tidender, siden allerede, før vore sidste Skibe gik derfra, Jordskælv her og der grasserede, og da et af Skibene var kommet en hundrede Mile bort, blev det en Aftenstid med en sterk nedfaldende sort Aske bedækket, som tilforn er skeet, naar Jordilden har brudt løs¹.

Af Nyt veed ieg intet at melde, uden det som vel alt. er bekiendt, at Lustitz Raad Thomsen² er til denne Termin bortreist, og skal, som siges, have efterladt sine Sager i stor Uorden, og til største Tab for mange godt Folk. Greve Holstein og Etats Raad Hielmstjerne ere i forgaars Aften fra Sverige hjemkomne; hvad Nyt de medbringe, kan ieg endnu ikke sige meget af. Saa meget hørte ieg i Korthed, at Etats R. Hielmstjerne takkede Gud, han var sluppen lykkelig derfra, og at der passerer en Hoben curieuse Sager paa denne Rigsdag. Med Posten udenlands fra faae vi alt slettere og slettere Tidender, at Jordskælv endog skal have strakt sig til Africa, og at et senere Jordskælv d. 8. Nov. skal have yttret sig, borttaget hvad første gang blev tilbage af Lissabon, og paa andre Steder gjort utrolig Skade. Ieg har den Ære med sædvanlig Tilgivenhed at være

Høiædle og Velbyrdige,
Høistærede Hr. Cancelli Raads
tienstskyldigste tiener
I. Langebek.

Khavn d. 20. Dec. 1755.